

"Hi ha una autèntica g

Eva Forest, autora d'Operación Ogro –que vint anys després s'ha reeditat– parla per a EL TEMPS de l'evolució de la lluita del moviment *abertzale* i la situació política d'Euskadi.

Vint anys després de la mort de Carrero Blanco, Eva Forest parla del llibre, recentment reeditat, que li va costar 3 anys de presó. Al mateix temps Forest analitza fil per randa la situació del País Basc.

El 20 de desembre de 1973, ara fa vint anys, va morir l'almirall Luís Carrero Blanco en un atemptat que va marcar la transició espanyola. L'escriptora catalana Eva Forest acaba de reeditar el llibre *Operación Ogro*, que va publicar poc temps després d'aquell fet, amb el pseudònim Julien Aguirre. Forest, nascuda el 1928 en una família anarquista catalana i casada amb Alfonso Sastre, Premio Nacional de Teatro, viu des de fa anys al País Basc. En aquesta entrevista parla del seu llibre i analitza la situació actual a Euskadi.

—*Què la va portar a escriure un llibre tan polèmic i que en aquella època li va costar tres anys de presó?*

—La literatura d'urgència, escriure testimonis, no és el que més em plau. Jo voldria fer novel·les, contes i poesia. Si en faig és perquè quedi un testimoni que algun dia un investigador de la història pugui fer servir. Cal recollir aquestes dades, perquè la realitat no és allò que està publicat, ja que la història s'escriu des del poder.

—*Quina és la raó per la qual ha fet una reedició d'Operación Ogro?*

—Hi ha dos aspectes importants. Un és que la primera edició del llibre acabava quan l'escamot feia l'acció, encara que aleshores ja s'havia enregistrat el capítol en el qual els autors expliquen com s'amaguen i fugen del país, però no es va publicar per raons de seguretat. Ara, calia publicar aquest capítol inèdit. El segon motiu era reflexionar, al cap de vint anys, sobre si allò pel qual ETA havia lluitat ha canviat.

—*Què va passar després de l'atemptat?*

—L'escamot es va quedar a Madrid, encara que va deixar evidències de la seva fugida de la capital per despistar la policia. Durant anys han circulat versions dient que el comando Itxia era a Portugal. L'atemptat va produir una consternació tan gran que no es van establir els controls de la policia fins a les sis de la tarda. Si l'escamot hagués volgut fugir hauria pogut fer-ho tranquil·lament. Recordo que quan Julio Pontecorbo va fer la pel·lícula que narra els fets, volia que, després de l'acció, Madrid esti-

gués presa pels controls, perquè la realitat li semblava poc espectacular...

—*En el llibre La traïció dels líders, Lluís Maria Xirinacs recull tota una sèrie de dubtes que van sorgir arran de l'atemptat. Xirinacs, amb el suport de publicacions sobre el tema, insinua que ETA va comptar amb la col·laboració de la CIA per matar en Carrero Blanco.*

—Els que parlen d'una cosa sense saber-ne plantegen moltes hipòtesis, fins i tot, en l'àmbit polític, s'ha arribat a dir disbarats com que hi havia "la mà negra de Carrillo". Ara bé, les dades del llibre *Operación Ogro* són reals, només s'han maquillat alguns noms, perquè hi ha coses que no es podran dir mai. Com es va elaborar el túnel i altres aspectes tècnics són fets vertaders; és més, també els té la policia als seus arxius.

—*I la CIA...*

—El que és segur és que la realitat supera la ficció. Com deia Bertolt Brecht "els que saben de les coses són els qui estan en elles". S'ha especulat molt sobre la visita de Kissinger el dia abans de l'atemptat i que és impossible que els serveis secrets americans no descobrissin l'operació. Doncs bé, la gent del barri sap que no hi va haver cap registre quan va venir Kissinger, només hi havia policies a les terrasses vigilant. Per tant, no van poder endevinar que hi havia un túnel sota terra. L'èxit de l'atemptat contra Carrero Blanco és atribuïble al fet que ningú, ni el mateix règim, s'imaginava que un home tan important estava tan desprotegit.

—*L'operació Ogro va ser l'acció més espectacular d'ETA. Va marcar un inici de la lluita directa i violenta contra l'estat espanyol. Quina reflexió fa sobre el fenomen d'ETA vint anys després?*

—És molt simple. Hi ha un fet essencial i és que els bascos se senten bascos, almenys una majoria, i no se senten espanyols. Ells es pregunten "per què he de ser espanyol si sóc basc?" És una cosa molt senzilla d'entendre, oi? Com si a un espanyol li diguessin: "tu has de ser basc", no li agradaria. Evidentment el problema es més complicat, però realment aquest és el motiu de fons.

—*Però no creu que la situació general de l'estat ha canviat en aquests anys?*

—Per molt que hagin canviat les coses, que

"Al País Basc, la violència estatal i la de la lluita armada són terribles, però aquest no és el problema, la qüestió és l'autodeterminació."

---

terra de la informació"

IGNASI GALLART

han canviat, ja que s'ha passat d'una dictadura a una democràcia formal, en un punt tan essencial com són les vies cap a una autodeterminació, les portes continuen tancades. No solament no ha canviat res, sinó que, en aquest sentit, ha anat a pitjor. És a dir, quan hi havia Franco era impossible parlar d'autodeterminació, però ara la negació d'aquest dret s'ha institucionalitzat mitjançant la Constitució espanyola. La llei magna tanca tots els camins i, fins i tot, diu que l'exèrcit espanyol és el garant de la unitat de la pàtria espanyola.

—Vostè és filla d'una família anarquista de Catalunya. Com entén el nacionalisme?

—Jo sóc una persona preocupada pel problema nacional, tot i que la pàtria i la bandera no

han representat gaire per mi. Ha estat la repressió el que m'ha fet adonar-me'n: es pot ser veritablement internacionalista quan tens les coses resoltes a casa. Per això és important que un poble tingui dret a l'autodeterminació sense que pateixi la violència de l'estat.

—No s'ha enquistat el tipus de lluita, amb un discurs molt repetitiu. La dinàmica "acció-repressió-acció" no ha portat l'enfrontament a una situació sense sortida?

—El fet de continuar demanant les mateixes coses demostra la capacitat de resistència del poble basc. És cert que cal investigar les formes de lluita. És necessari un moviment popular i assembleari. Si aquest poble avança és perquè hi ha un vertader moviment popular que s'ex-

PAÍS

pressa, amb més o menys intensitat, en qüestions com la insubmissió, molt més generalitzada que a la resta de l'estat espanyol.

—*I els moviments per posar fi a la violència poden ser una altra alternativa?*

—Avui dia les paraules estan pervertides, tothom parla de democràcia, de llibertat, de pau, de violència, fent un embolic terrible. Per això és molt important que hi hagi moviments populars amplis com Elkarri, que, encara que molta gent radical no ho vegi, tracta de situar allò que és la pau. No la pau del llaç blau. Perquè és evident que al País Basc la violència estatal i la de la lluita armada són terribles, però aquest no és el problema, la qüestió és l'autodeterminació, que podria tenir una solució senzilla, que no es vol donar. Aquesta és una realitat que no arriba als que viuen fora d'Euskadi.

—*Moltes persones s'han posat el llaç blau com a símbol de pau.*

—Cal parlar de la pau real, no només de parts parcials, no només del terrorisme. No puc creure una persona que s'ha posat un llaç blau si no ha protestat també per la gent que mor a les presons. Per mi tenen el respecte aquelles persones que pensen diferent, però de manera honesta.

—*Creu que hi ha prou reflexió sobre la problemàtica del País Basc?*

Eva Forest. Per l'escriptora, és important de redefinir els conceptes de democràcia, llibertat, pau i violència.

C

10
anys de
Companyia
Flotats

EL
VERÍ DEL
TEATRE

BREU TEMPORADA

de RODOLF SIRERA
amb ABEL FOLK i SERGI MATEU
Posada en escena ORESTES LARA

Teatre
Poliorama

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

TV
3

CAVALERA
RAMO

Cultura Teatre

WOLS
FOTOGRAFIA - PINTURA - GRAVAT

21.12.1993 - 30.1.1994

PALAU DELS SCALA

Tl. (96) 3923077-3920001. Fax. 3914678. Pça. Manises, 6 46003 València
Horari: 10,30-14 y 17-21H. Dissabte:17-21H. Diumenge: 10,30-14 Dilluns: tancat.

Catálogo: Colección Imagen nº 28. 24,5 x 21,5 cms. Encuadernación rústica. 224 págs. 63 ilustr. b/n y 44 color. Textos de E. Rathke, L. Glozer, H. P. Roché, J. P. Sartre. PVP. 4.500 pts.

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

—Avui dia la gent està bastant anestesiada. El problema prioritari ja no és explicar la repressió dels presos, com deia abans, ja que la manipulació constant de les notícies ha aconseguit un nivell de gran confusió. La gran guerra és la que s'entaula avui a través dels mitjans de comunicació. Tots estan controlats.

—*Un exemple.*

—Sempre que hi ha un debat sobre l'autodeterminació, no hi apareixen figures que podrien tractar el tema en profunditat. Hi surt gent propera al poder i aleshores hi ha un simulacre de discussió. Els ciutadans haurien de reclamar ser tractats com ciutadans adults, no ser tan menyspreats en les notícies periodístiques. A vegades penso, "pobre gent de Madrid, Barcelona, o de fora d'Euskadi que, com que no viuen aquí, els cau al damunt un munt d'informació que no els serveix per entendre res, encara que hi estiguin molt interessats."

—*Realment hi ha tanta desinformació?*

—Hi ha una autèntica guerra de la informació. Al País Basc també es pot enganyar la gent, però tothom ho viu cada dia. A fora sols els arriba el que és oficial. Per això cal un reflex primari de la gent, que es preguntin: però com s'atreveixen a enganyar-nos d'aquesta manera i a no donar-nos dades per estar informats. Però és clar, si la gent no sap que no està ben informada, com ho pot denunciar?

—*Per què no hi ha aquesta resposta?*

—Per mi, tenen molta culpa els intel·lectuals.

"Hi ha una gran passivitat i complicitat per part dels intel·lectuals d'una manera molt responsable. Hi ha un no voler saber, perquè no convé massa, per no crear-se problemes."

No és el mateix la persona que va diàriament a la feina i, encara que tingui inquietuds, li cau una informació que no pot destriar, que aquelles persones que poden obtenir informació complementària i els mitjans per avaluar-la. Hi ha una gran passivitat i complicitat per part dels intel·lectuals d'una manera molt responsable. Els motius poden ser la por de perdre certs drets, com ara sortir en un programa de televisió, o publicar un llibre en una editorial, o el cas d'aquell que no vol perdre un premi. Hi ha un no voler saber, perquè no convé massa, per no crear-se problemes.

—*Els clams que han fet algunes instàncies per tancar el diari Egin, creu que estan relacionats amb això que vostè anomena "guerra de la informació"?*

—En aquest cas és curiós que ells, que fabriquen constantment la mentida, les coses irrealment, són els qui acusen *Egin* de dir mentides. Ells que usen constantment la violència, el terrorisme. Quan Atutxa va dir per la televisió que posar un anunci a *Egin* era posar una bala al cadàver del sergent de l'ertzainza mort, estava aterroritzant els petits comerciants que podien, lliurement, anunciar-se al diari. Ells que diuen mentides i fan por constantment, acusen *Egin* de fer-ho. Es tracta d'un fenomen de projecció. És a dir, ells fan una cosa i projecten la imatge contrària: com el nen que pessiga el germà i crida el pare dient-li que ha estat l'altre qui ha començat, perquè el pare renyí la víctima real.

—*Quin és el paper d'Egin i especialment de l'equip d'investigació?*

—Es un diari que no pot ser admès, perquè diu coses que tothom calla. En aquest país ningú no parla realment de les coses que passen. Si hi ha corrupció, *Egin* fa la investigació, si hi ha un cas de tortures, *Egin* ho explica, és a dir, totes les denúncies vénen a *Egin*. Això el fa un diari insuportable. El fet que tracti aquesta realitat és el que la gent del Govern basc i del central en diuen apologia del terrorisme, que està a favor de la violència.

—*Però també hi ha gent que l'acusa de ser una publicació pamfletària...*

—Jo sóc antipamfletària. El que passa és que és molt difícil de distingir això. Perquè, per exemple, en aquesta societat ningú no explica certes coses: en teoria, no existeixen tortures i si n'hi ha és per culpa d'algun guàrdia civil que es va passar, però mai no es pot generalitzar: quan algú denuncia alguna cosa, és com una bomba. Ara, si això es publica dia sí i dia no, pot semblar pamfletari en una societat on la gent no denuncia res.

—*No té por que no s'interpreti bé el que diu?*

—Pot passar. No sé què caldria fer perquè quan es llegeixi l'entrevista a Barcelona o a València no pensin que sóc boja. Realment, la desinformació que hi ha és molt important.

Ignasi Gallart